

komme de berettigede Krav i saa Henseende, og jeg tror, at det Offer, der her bringes, er den mest frugtbare Anvendelse, vi kan give Pengene. Det er derfor ogsaa efter min Mening et af de allervigtigste og betydeligste Ændringsforslag, som Udvalget har stillet. Ikke blot økonomisk, men ogsaa i enhver anden Henseende betyder det saa overordentlig meget med Hensyn til at skaffe den uformuende Del af Befolkningen Lejlighed til at modtage den Oplysning, som gives paa Højskolerne.

Der blev ved første Behandling fra flere Sider udtalt Betæneligheder ved Lovforslagets Bestemmelser om, i hvilke Tilfælde Folkehøjskoler kan opnaa og bevare Anerkendelse. Man var bange for, at det skulde vise sig, at Bestemmelserne vilde være for haarde overfor adskillige af vore mindre Skoler. Udvalget har i saa Henseende stillet en Række af Ændringsforslag, der gaar ud paa at lempe Forholdene navnlig for de mindre Skoler. Det er navnlig Ændringsforslagene under Nr. 3, 4, 5, 6, 16, 17 og 18, der tager Sigte herpaa. Man har søgt at gøre det lettere baade for de Skoler, der oprettes, og for de bestaaende Skoler at modtage statsunderstøttede Elever, og man har taget Hensyn til de Skoler, som kun har et 5 Maaneders eller 3 Maaneders Kursus, saaledes at de kan bevare Anerkendelsen paa billigere Vilkaar, end det var foreslaaet i Lovforslaget. Ligeledes har man ment, at naar Aarselevantallet skal opgøres, skal Skolen have Ret til at modtage enhver Elev, der deltager i Skolens Undervisning i mindst to Maaneder. Man har ogsaa foreslaaet, at Fristen for Lovens fuldstændige Ikrafttræden skal forlænges fra 3 til 5 Aar. Disse Ændringsforslag gaar alle ud paa i nogen Maade at værne om de mindre Skoler og give dem fornøden Tid til at arbejde sig frem.

Til Bestemmelsen i § 2 om Størrelsen af Statsbidraget til Højskolerne har Udvalget ikke stillet noget Ændringsforslag. Derimod har man foreslaaet enkelte Ændringer i Fordelingen af Statsbidraget, hvorefter ingen Skole kan faa ud over 2,500 Kr. aarligt, medens de tidligere kunde naa op til 3,000 Kr. Endvidere har man foreslaaet, at det Bidrag, der stilles til Ministerens Raadighed til fri Uddeling, nedsættes fra 15,000 til 10,000 Kr.

Til Højskolernes Pensionskasse har man siden 1902 ydet 10,000 Kr. aarligt, og det samme foreslaas paa det foreliggende Lovforslag. Det kan jo imidlertid ikke nægtes, at mange af de Lærere,

som virker ved vore Højskoler, arbejder under Lønforhold, som ikke er særlig gunstige. De har ingen Pensionsret, de har, naar de bliver gamle eller paa Grund af Svagelighed ikke kan udføre deres Virksomhed længere, ingen anden Understøttelse end den, de delvis selv har maattet forskaaffe sig gennem deres Understøttelseskasse. Følgen deraf har været, at man Gang efter Gang har maattet optage Bevillinger paa Finansloven til Understøttelse af veltjente Højskolemænd eller Friskolelærere o. s. v. Derfor har vi ment, at det vilde være heldigere at yde et saa stort Statsbidrag, at de i højere Grad end før kunde sikre sig selv i deres Alderdom, og saaledes, at vi efterhaanden kunde undgaa at faa disse Bevillinger paa Finansloven. Da Lærerne udgør et ikke ringe Antal, vil den foreslaaede Forhøjelse fra 10,000 til 20,000 Kr. kun give dem en ret beskedent Understøttelse, selv om de selv yder det samme som det Statsbidrag, her foreslaas. Hele Udvalget har derfor været enig om at stille Ændringsforslaget under Nr. 11, som vil kunne sikre disse veltjente Arbejdere i Oplysningens Tjeneste en nogenlunde rimelig Understøttelse, naar de bliver gamle eller paa Grund af Svagelighed ikke kan arbejde længere.

Jeg skal derefter berøre et Spørgsmaal, som ogsaa findes omtalt i Loven af 1902. I 1902 var den daværende Minister og Udvalget i alt væsentligt enige. Men paa Grund af, at der den Gang blev oprettet nogle Særskoler, kom der særlige Bestemmelser ind i Lovforslaget, der gik ud paa at begunstige enkelte Landbrugsskoler, nemlig dem, der oprettedes med særligt Henblik paa Husmandsbrug eller Landbrugets Bierhverv. Medens det hidtil havde været saadan, at enhver, der søgte en Landbrugsskole, skulde have en Modenhedsattest, Attest for at have modtaget Undervisning paa anden Maade, saaledes at han var i Stand til paa fyldestgørende og frugtbar Maade at følge Undervisningen paa en Landbrugsskole, blev det den Gang foreslaaet, at denne Modenhedsattest skulde bortfalde for disse Særskolers Vedkommende, hvorimod den skulde bibeholdes for de øvrige Landbrugsskolers Vedkommende. Forhandlingerne mellem den daværende Kultusminister og Udvalget resulterede i den nuværende Lovbestemmelse, hvorefter Kravet om Modenhedsattest fuldstændig er bortfaldet for de nævnte Særskolers Vedkommende og delvis ogsaa for de øvrige Landbrugsskolers Vedkommende, saaledes at Attesten nu